

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan kokous 5, 4/2014

PÖYTÄKIRJA

Aika 24.11.2014 klo 12:00 – 15:00

Paikka Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI), kokoushuone Video1, 1. krs
Ratapihantie 9, Helsinki; Virtuaalihuone 7

Jakelu Neuvottelukunta, Eläinten hyvinvointikeskus

Jäsenet ja (varajäsenet)

Outi Vainio, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
(**Eero Lehtonen**, varapuheenjohtaja, Helsingin yliopisto)

Matti Poutanen, Turun yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Esa Hohtola, Oulun yliopisto)

Raimo Tuominen, Helsingin yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(**Petri Hyytiä**, Helsingin yliopisto)

Kristiina Haasio, Orion Oyj: teollisuus
(Jukka Puoliväli, Charles River DRS Finland)

Ulla-Marjut Jaakkola, Turun yliopisto: eläinten hoito ja eläimille tehtävät toimenpiteet
(Iiris Kasanen, Incisor)

Hanna-Marja Voipio, Oulun yliopisto: eläinlääketieteellinen asiantuntemus
(Timo Soveri, Helsingin yliopisto)

Salla Tuomivaara, Eläinsuojeluliitto Animalia ry: vapaaehtoinen eläinsuojelutyö
(Maria Lindqvist, Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Tuula Heinonen, Tampereen vaihtoehtomenetelmäkeskus FICAM: vaihtoehtoiset menetelmät
(Tiina Palomäki, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus)

Matti Viluksela, Itä-Suomen yliopisto: vaihtoehtoiset menetelmät
(Teija Oinonen, Orion Oyj)

Anna Valros, Helsingin yliopisto: eläinten hyvinvointia koskeva tutkimus
(**Satu Mering**, Itä-Suomen yliopisto)

Markku Oksanen, Turun yliopisto: eläinten pidon etiikka tai yhteiskuntatieteellinen tutkimus
(Birgitta Wahlberg, Åbo Akademi)

Tapani Parviainen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI
(Hanna Rintala, Itä-Suomen aluehallintovirasto)

Riitta Maijala, Opetus- ja kulttuuriministeriö
(Erja Heikkinen, Opetus- ja kulttuuriministeriö)

Tiina Pullola, Maa- ja metsätalousministeriö
(**Susanna Ahlström**, Maa- ja metsätalousministeriö MMM)

Sari Salminen, eläinsuojeluasiamies

Satu Raussi, Eläinten hyvinvointikeskus
Tiina Kauppinen, Eläinten hyvinvointikeskus

Eila Kaliste, sihteeri, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 12.00 ja totesi jäsenvaihdokset: Miia Jakava-Viljasen tilalle jäseneksi on siirtynyt Tiina Pullola ja hänen varajäsenenä toimii Susanna Ahlström. Kati Pullin tilalle varajäseneksi on tullut Maria Lindqvist. Hyväksyttiin asialista.

2. Edellisen pöytäkirjan hyväksyminen

Pöytäkirja on ollut kommentoitavana keskustelualustalla. Hyväksyttiin.

3. Ministeriön terveiset

Tiina Pullola kertoi viimeisimmän EU:n kansallisten yhteyspisteiden kokouksesta:

Kansallisten komiteoiden puheenjohtajille perustetaan keskusteluryhmä EU:n intranettiin ja heidät on tarkoitus kutsua kokoukseen syksyllä 2015. Kansallisten komiteoiden asiat tulevat pysyvästi yhteyspistekokousten asialistalle ja jäsenvaltioista voidaan siten nostaa asioita kokouksissa keskusteltavaksi.

Kokouksessa hyväksyttiin toimijoiden hyvinvointiryhmiä ja kansallisia komiteoita sekä valvontaa koskevat ohjeet, jotka on julkaistu myös EU:n komission nettisivuilla.

Jäsenmaiden tulee raportoida direktiivin 2010/63/EU artiklan 47 (vaihtoehtoisten menetelmien edistämisvelvollisuus) edellyttämistä toimenpiteistä EU:n komissiolle 30.11.2014 mennessä. Raportit julkaistaan EU:n komission nettisivuilla. Raportointi auttaa myös neuvottelukuntaa hahmottamaan, miten 3R-menetelmien edistämistä on toteutettu.

Jäsenvaltiot raportoivat vuoden 2014 toimenpiteissä käytettyjen eläinten käyttömäärät EU:n uudella tilastointimenetelmällä. Menetelmä on parhaillaan testattavana. Raportointi mahdollistaa erilaisten, käyttäjän tarpeiden mukaisten raporttien tekemisen.

EU:n komissio selvittää, sovelletaanko koe-eläinalan koulutus- ja pätevyysvaatimuksiin ammattipätevyyden tunnistamisesta annettua direktiiviä.

4. 3R-periaatteen (korvaaminen, vähentäminen, parantaminen) edistäminen

a. Kannanotto ministeriöille

Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on aktiivisesti edistää 3R-periaatteiden soveltamista ja eläinten käytön vähentämistä. Neuvottelukunnan tehtävänä on seurata ja edistää 3R-periaatteen toteutumista sekä tehdä ehdotuksia ja antaa lausuntoja 3R-periaatteen edistämiseksi. Neuvottelukunta päätti edellisessä kokouksessaan tehdä kannanoton valituille ministeriöille.

Keskustelussa todettiin kannanoton pohjaksi tarvittavan tietoa siitä, mitkä asiat edistävät 3R-periaatteen toteutumista ja eläinten hyvinvointia sekä mitä maassamme on 3R:n edistymisen eteen jo tehty.

Julkinen tutkimusrahoitus on kilpailtua ja kaikkea tutkimusta tulisi rahoittaa samojen periaatteiden mukaisesti. Lakisääteiseen rutiinitestaamiseen tarvittavien vaihtoehtoisten menetelmien kehittäminen on lähinnä teollisuuden intressissä, mutta menetelmien kehittäminen hyödyntää osin myös akateemista tutkimusta. Lakisääteisiin vaatimuksiin perustuva eläinten käyttö testeissä on Suomessa erittäin vähäistä, alle 1 % kaikesta eläinten käytöstä.

Yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa tehtävään biotieteelliseen tutkimukseen liittyy elävien eläinten käytön lisäksi huomattava määrä muiden tutkimusmallien käyttöä. Uudet tutkimusmallit ovat tehostaneet tutkimuksesta saatavan tiedon määrää. Tutkimusmallien kehittäminen lähtee tutkimuksen intressistä eikä tätä osata ajatella 3R-periaatteen edistämiseksi. Eläimiä käyttävän tutkimuksen määrästä suhteessa muiden tutkimusmallien käyttöön biotieteellisessä tutkimuksessa ei ole tietoa. Uusien menetelmien kehityksen vaikutusta eläinten käyttömääriin ei voida arvioida.

Lääkekehityksessä käytetään sekä eläinmalleja että muita menetelmiä uusien lääkeainekandidaattien tutkimisessa. Erytisesti tutkimuksen alkuvaiheessa käytettävien menetelmien osalta on eläinten käyttö vähentynyt huomattavasti. Tietokonemalleja sekä tietopankeissa olevaa tietoa hyödynnetään paljon ja sitä yhdistetään eläimistä saatuun tietoon. Uusien eläinkokeettomien menetelmien osaamista hyödynnetään ostamalla tutkimuksia näiden menetelmien osajilta. Korvaamisen ja vähentämisen periaatteita näin toteutetaan aktiivisesti.

Parantamisen periaatetta toteutetaan kehittämällä tutkimusmenetelmiä sekä eläinten elinolosuhteita paremmiksi eläinten hyvinvoinnin kannalta. Tähän tarvitaan eläinten hyvinvoinnin lisäämiseen tähtäävää tutkimusta (kuten virikkeiden käyttömahdollisuuksia, ympäristötekijöitä, koetekniikoita ja hoitomenetelmiä selvittävä tutkimus). Parantamisen periaatetta on edistetty myös koulutuksen kehittämisen avulla, kuten kurssien harmonisoinnilla ja uusien tekniikoiden käyttöön ottamisella.

Hankelupalautakunnan pohdittavana on omien tehtäviensä osalta 3R:n edistämisen tehostaminen. Tässä pohdinnassa on esitetty selvityksen tekemistä sen suhteen, mitä 3R-menetelmiä on suomalaisessa tutkimuksessa käytössä. Nykytilanteen ja kehitystarpeiden selvittäminen on myös neuvottelukunnan kannanottoa ajatellen tarpeen, jotta sen pohjalta voidaan kannanotossa ehdottaa konkreettisia resurssoinnin kohteita.

Neuvottelukunta esittää hankelupalautakunnalle selvityksen tekemisessä yhteistyötä, jonka laajuus ja muoto tulisivat myöhemmin tarkemmin sovittavaksi. Selvityksen suhteen on tarpeen pohtia muun muassa kohderyhmää sekä sitä, miten 3R-menetelmät ja 3R-tutkimus määritellään tai rajataan. Ministeriössä on henkilöstöä selvityksen tekemiseen.

b. 3R-periaatteen toteutumisen ja edistymisen seuraamisen mittareita

3R:n toteutumisen ja edistymisen seuraaminen on neuvottelukunnan tehtävistä keskeisimpiä, johon on kehitettävä seurantamenetelmät. Menetelminä voitaisiin käyttää esimerkiksi tietoja valvonnassa havaituista epäkohdista ja muuta viranomaistietoa.

5. Koe-eläinten hyvinvoinnin määritelmä

Tutkimukseen ja opetukseen käytettävien eläinten hyvinvoinnin määritelmää pohditaan tuotanto- ja seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin määritelmien pohjalta. Edellisen kokouksen kommenttien pohjalta muokattu luonnos on keskustelun ja jatkokehittelyn pohjana. Pohdinta määritelmästä jatkuu.

6. Muut asiat

Ei muita asioita.

7. Seuraavat kokoukset

10.2.2015 kello 12.30 – 15.30

21.4.2015 kello 12.30 – 15.30

2.6.2015 kello 12.30 – 15.30

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.00.